МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «Комп'ютерний інжиніринг харчових і переробних виробництв»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти щодо стану академічної доброчесності при навчанні за освітньо-професійною програмою «Комп'ютерний інжиніринг харчових і переробних виробництв».

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/ .

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Комп'ютерний інжиніринг харчових і переробних виробництв» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **в 1 семестрі 2024-2025 навч. року** за анкетою: «Академічна доброчесність». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають *Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ*.

Респондентам було запропоновано відповісти на одинадцять питань, що оцінювали: якість освіти, рівень корупції в університеті, недоброчесність в процесі навчання та вивчення дисциплін, навчальне навантаження; ПІБ викладачів, що є взірцем доброчесності. За результатами проведення анкетування керівництво ТДАТУ, факультету (інституту), кафедри може застосовувати різні форми адміністративного впливу та вживання корегувальних дій відповідно до Положення про академічну доброчесність в ТДАТУ.

Всього опитані **121 респондент** (здобувач ступеня вищої освіти «Бакалавр», крім 1 курсу), що склало **61%** від загальної кількості здобувачів за цією освітньою програмою. Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1. *Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).*

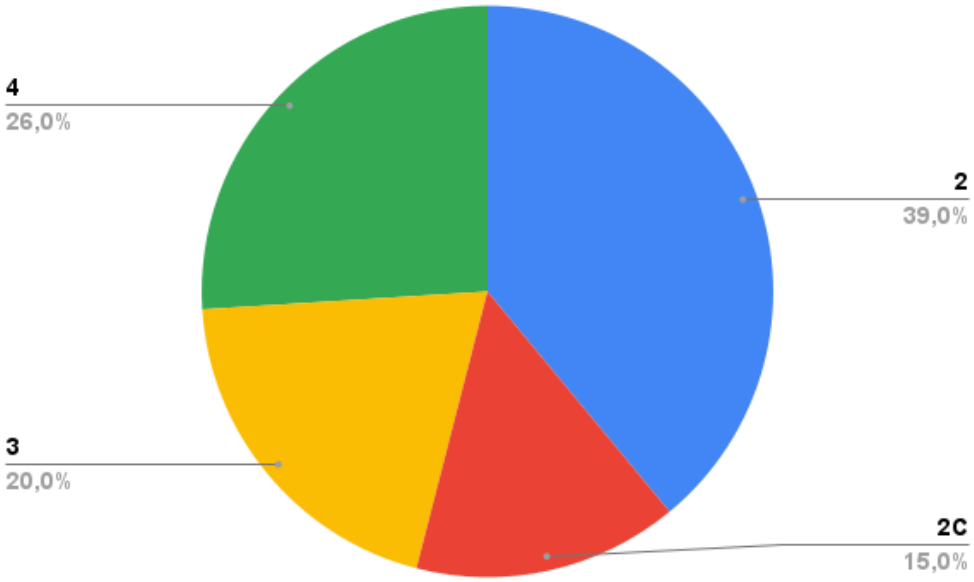

Рисунок 1 – Розподіл респондентів за курсами навчання

1. Здобувачам було запропоновано оцінити *якість освіти, яку вони отримують в ТДАТУ* за наступною шкалою (рівні): дуже низька; загалом низька; середня; загалом достатньо висока; дуже висока. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 2.

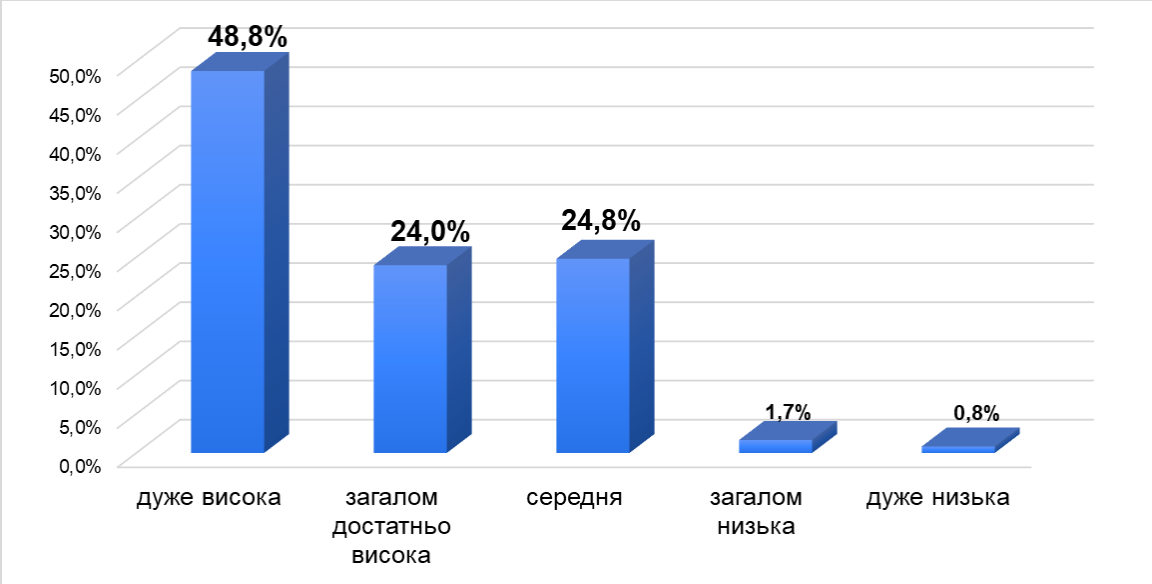

Рисунок 2 - Оцінювання якості освіти в ТДАТУ здобувачами вищої освіти *(у відсотках)*

З аналізу рисунку 2 не важко пересвідчиться у високій оцінці якості освіти в ТДАТУ, а саме рівні «дуже висока» 48,8% та «загалом достатньо висока» 24%.

2. Здобувачам вищої освіти було запропоновано *оцінити корупцію в університеті* за наступною шкалою: ні, не стосуються зовсім; частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі; стосуються частково, і "ініціатива" належить

деяким викладачам; корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі - і здобувачі, і викладачі. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 3.

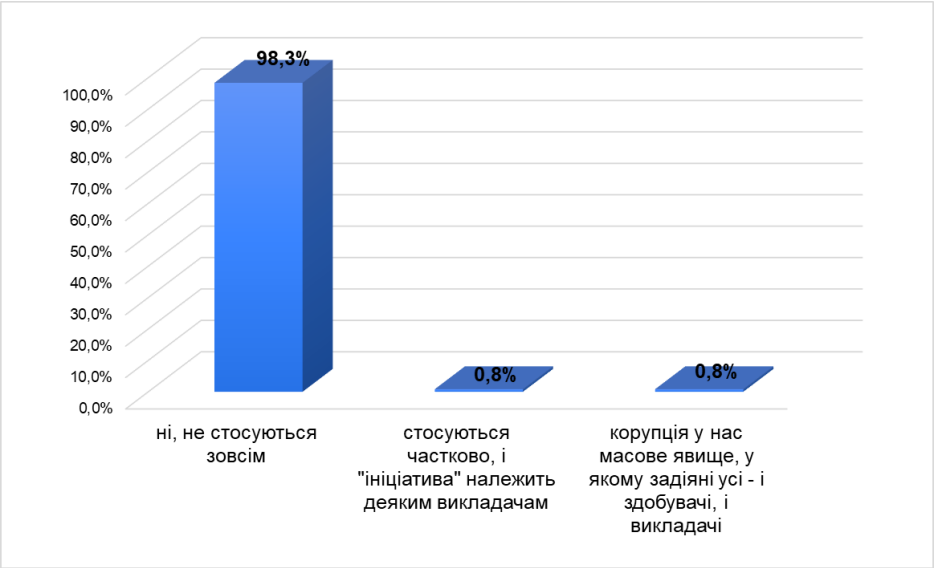

Рисунок 3 - Оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 3 свідчить про низький рівень корупції в ТДАТУ, а саме респонденти відповіли 98,3% «ні, не стосуються зовсім». Дали відповідь «частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі» 0,8% респондентів.

3. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Чи доводилось Вам під час навчання в ТДАТУ особисто робити наступне...?»*. Варіанти відповідей були наступні - *часто, рідко, ніколи*:

- купувати навчальні матеріали кафедри;
- купувати реферат;
- купувати курсову роботу (проєкт);
- платити гроші за оцінку;
- надавати платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі;
- готувати шпаргалки для складання ПМК, екзаменів;
- списувати з власних конспектів на контрольних заходах;
- завантажувати матеріали з Інтернету, компілювати і здавати як власні;
- замовляти платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі.

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 4.

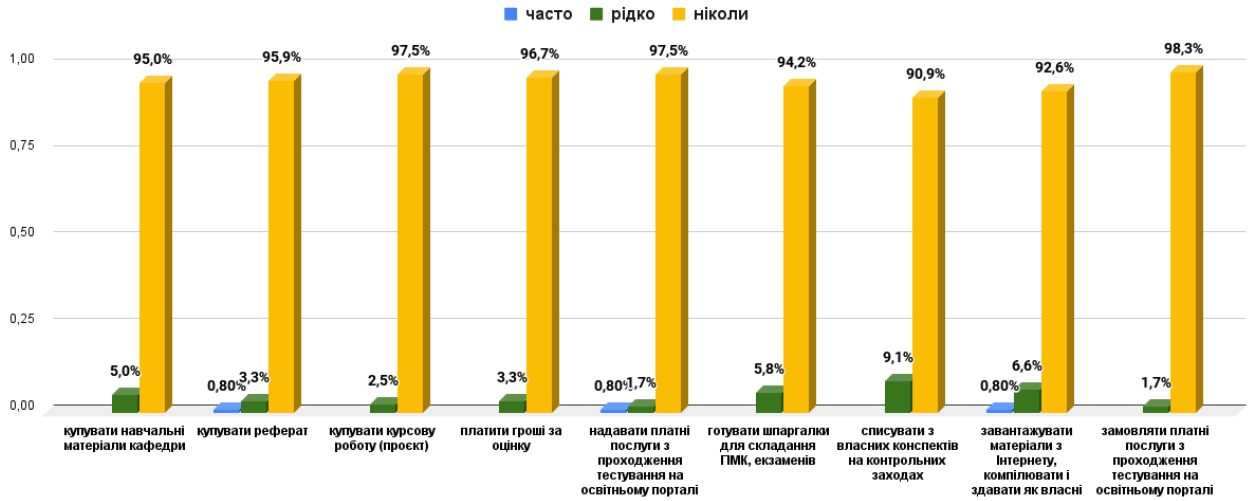

Рисунок 4 - Оцінювання здобувачами вищої освіти дій щодо питань недоброчесності в університеті *(у відсотках)*

Аналіз відповідей показує, що в середньому 95,4% респондентів перелічених дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили. Респонденти вказали, що «часто» і «рідко»: готували шпаргалки для складання ПМК, екзаменів (5,8%); списували з власних конспектів на контрольних заходах (9,1%); завантажували матеріали з Інтернету, компілювали і здавали як власні (7,4%).

4. В продовженні попереднього питання здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Якщо Ви особисто робили щось з вище переліченого, то з якою метою?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

– для того, щоб отримати потрібну оцінку;
– для того, щоб не здавати лабораторні/ практичні роботи;
– для того, щоб не робити особисто реферат;
– для того, щоб не робити особисто курсову роботу (проєкт);
– в мене не було вибору, я діяв під тиском вимог викладача;
– для того, щоб не здавати тести з ПМК/екзамену;
– для отримання грошових коштів.

Дали відповідь на це запитання **10 (8,26%)** з **121** респондентів, які відповіли, що робили недоброчесні дії для того, щоб: «для того, щоб отримати потрібну оцінку» - 9 респондентів (90%: 4 респ. – 2 курсу, 1 респ. – 2С курсу, 3 респ. – 3 курсу та 1 респ. – 4 курсу), «для того, щоб не робити особисто реферат» - 1 респондента (10% – 4 курсу), «для того, щоб не робити особисто курсову роботу (проєкт)» - 1 респондента (10% – 4 курсу), «в мене не було вибору, я діяв під тиском вимог викладача» - 1 респондет (10% – 4 курсу) та «для того, щоб не здавати тести з ПМК/екзамену» - 1 респондента (10% – 4 курсу).

5. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«В який*

спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?». Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- від самого викладача
- від старости
- від студентів старших курсів
- від своїх сокурсників
- не володію такою інформацією

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 5.

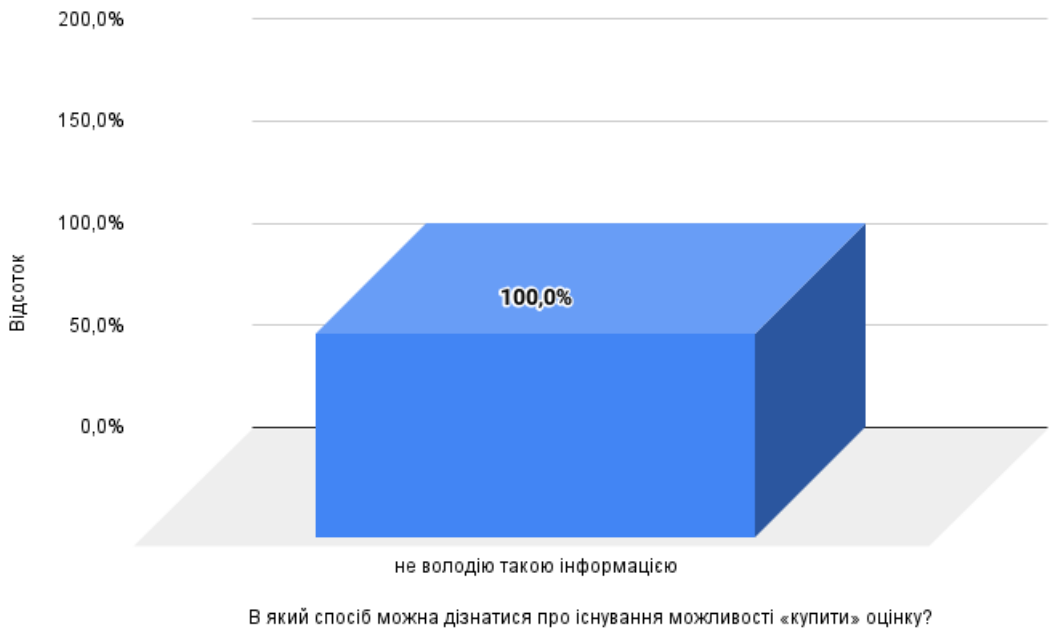

Рисунок 5 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

З рисунку 5 видно, що 100% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку.

6. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «*Оцініть як часто Вам в минулому навчальному році доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 – взагалі не доводилось, 5 – дуже часто)».* Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 6.

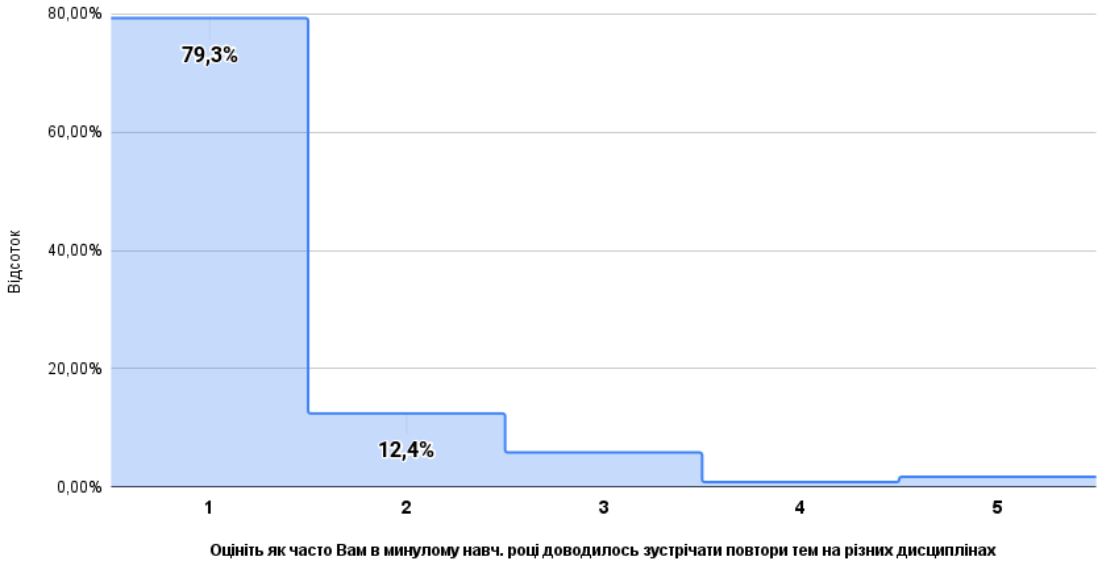

Рисунок 6 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 6 показує, що 79,3% здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в минулому навчальному році та 12,4% «скоріш не доводилось».

7. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році писати однакові роботи для різних дисциплін?*» респонденти відповіли, що доводилось 3%, не доводилось 88% та важко відповісти 8% (рис. 7).

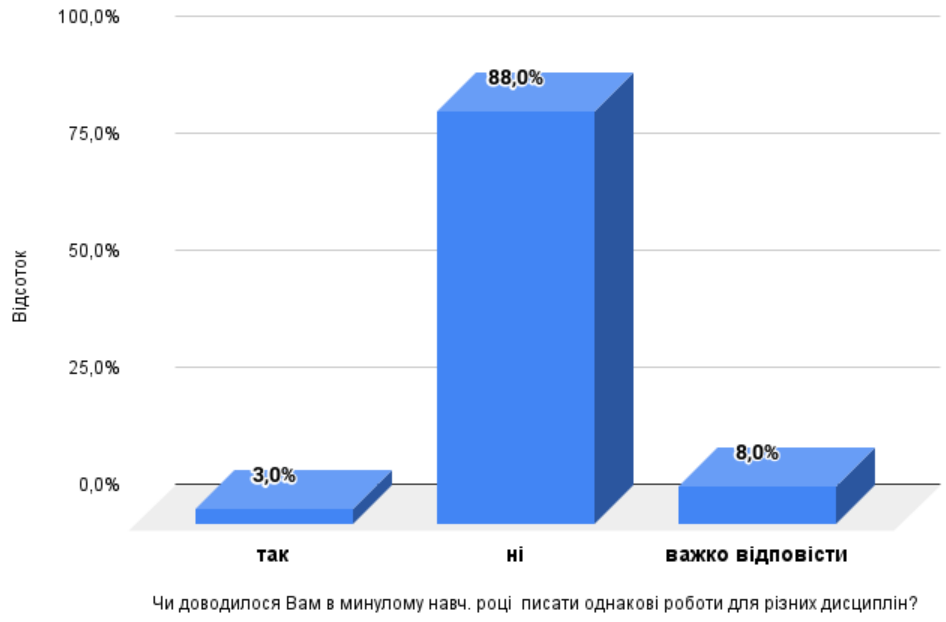

Рисунок 7 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

8. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?*» 28% респондентів відповіли, що не доводилось, та 72%, відповідно, «так» (рис. 8).

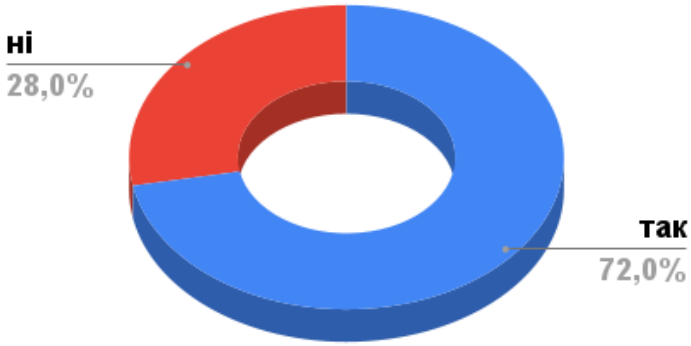

Рисунок 8 - Результати опрацювання відповідей респондентів щодо відвідування курсів з академічного письма/академічної доброчесності *(у відсотках)*

9. На питання *«Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?»* здобувачі вищої освіти всіх курсів навчання відповіли 71,1% як «помірне навантаження» та 13,2% «скоріш надмірне» (рис. 9).

Рисунок 9 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*.

Висновки

Моніторинг оцінювання здобувачами вищої освіти академічної доброчесності за освітньо-професійною програмою «Комп'ютерний інжиніринг харчових і переробних виробництв» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти показав, що якість освіти в ТДАТУ за оцінкою респондентів: 48,8% - «дуже висока» та 24% - «загалом достатньо висока». Однак, 2,5% опитаних виявили бажання підвищити існуючий рівень освітніх послуг університету. У зв'язку з цим необхідно продовжувати практику участі

науково-педагогічних працівників у Вищій школі педагогічної майстерності ТДАТУ з метою підвищення рівня володіння викладачами сучасних педагогічних методів викладання дисциплін.

Аналіз результатів оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті показав, що 98,3% респондентів відповіли «ні, не стосуються зовсім» та 0,8% - «частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі». Дані близькі до аналогічних з минулих опитувань, що свідчить про ефективність антикорупційних заходів, які здійснювались в ТДАТУ, тож, слід й надалі продовжувати проводити заходи з інформування викладачів та студентів з Антикорупційною програмою ТДАТУ, Кодексом честі ТДАТУ та Законом України про запобігання корупції.

При більш докладному опитуванні виявилось, що явища недоброчесності частіше виражаються у готуванні шпаргалок для складання ПМК, екзаменів, списуванні з власних конспектів на контрольних заходах, завантажуванні матеріалів з Інтернету, компілюванні та здаванні як власні завантажуванні матеріали з інтернету. Причому 95,4% респондентів перелічених дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили, це задовільний результат, однак викладачам на заняттях слід частіше робити наголос на неприпустимості таких дій.

Серед тих, хто виконував недоброчесні вчинки, більшість респондентів характеризують свій мотив, як «для того, щоб отримати потрібну оцінку».

Щодо існування можливості «купити» оцінку - 100% здобувачів вищої освіти відповіли, що не володіють такою інформацією.

Опитування щодо повторів тем на різних дисциплінах 91,7 % здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» та «скоріш не доводилось», що свідчить про дотримання норм доброчесності викладачами університету.

За результатами опитування щодо написання здобувачами вищої освіти однакових робіт для різних дисциплін, 88% респондентів відмітили, що ніколи не робили цього.

Результати опитування по курсу академічного письма свідчать про те, що такі курси необхідно продовжувати популяризувати та розвивати.

Результат оцінювання власного навчального навантаження здобувачів вищої освіти впродовж цього семестру показав, що для більшості респондентів (71,1%) навчальне навантаження помірне, а для 13,2% - «скоріш надмірне».

Аналіз опитування здобувачів вищої освіти показав наявність незначних зауважень щодо стану академічної доброчесності при навчанні за зазначеною освітньою програмою і можна усунути за допомогою наступних пропозицій:

– продовжити роботу з інформування студентів про вимоги та норми академічної доброчесності відповідно до нормативних документів ТДАТУ;

– не менше одного разу на рік здійснювати внутрішню оцінку корупційних ризиків в освітній діяльності;

– обов’язково ознайомлювати нових працівників із змістом Антикорупційної програми та Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу;

– проводити навчальні заходи з питань запобігання і протидії корупції;

– здійснювати антикорупційну перевірку ділових партнерів;

– забезпечити можливість повідомлення про виявлення ознак порушення Антикорупційної програми, ознак вчинення корупційного або пов’язаного з корупцією правопорушення, а також конфіденційність таких повідомлень та захист викривачів;

– регулярно обговорювати принципи «Кодексу честі ТДАТУ».

На засіданні робочої групи ОПП «Комп’ютерний інжиніринг харчових і переробних виробництв» планується обговорити обґрунтованість навчального навантаження на студентів у першому семестрі та провести дискусію з ними щодо цього питання.

Гарант ОПП «Комп’ютерний інжиніринг
харчових і переробних виробництв»
першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
к.т.н., доцент Надія ПАЛЯНИЧКА

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н, доцент Радміла СКЛЯР